Þann 29. júní 1939 áttu tvenn hjón, sem gift höfðu verið í sömu athöfninni, gullbrúðkaup. Þau: Ingunn Sigurðardóttir og Einar Sigurðsson, Tóftum, og þau: Vigdís Magnúsdóttir og Þorvarður Jónsson frá Meðalholtum, nú til heimilis að Kirkjubóli á Stokkseyri.

Það varð að ráði með sveitungunum að halda hvoru tveggja þessum hjónum sameiginlegt samsæti að Stokkseyri, sunnudaginn 2. júlí. Sátu það um 120 manns, og fór hið besta framm, með ræðum, söng og dansi - Kaffidrykkja. Stóðu að þessu fólk úr báðum hreppunum, Stokkseyrar- og Gaulverjabæjar hr

Þann dag afhenntum við Meðalholtahjónunum 300,- peningagjöf, sem var samlagsgjöf samkomunnar til þeirra.

Hins vegar voru Tóftahjónunum færðar gjafir á afmælisdaginn. Var það gullbúinn stafur með fílabeins handfangi og næla, útskorin í fílabein í gullumgjörð. Stóðu sömu aðilar að þessari gjöf. Þ.e. sveitungarnir (Stokkseyrarhrepps) bæði heima og nokkrir sem farnir eru burtu. Kom það í minn hlut að afhenda gripina. Var samdrykkja að Tóftum kl. 4, með öllum börnum og flestum barnabörnum þeirra hjóna, og nokkrum gestum. Gripina afhennti ég með þessum orðum:

"Vinir mínir; ~~Ég ætla ekki að halda hér ræðu, en~~ Ástvik liggja til þess að mig langar að segja nokkur orð.

Það eru nokkuð mörg ár síðan ég hugsaði mér það, að ef Tóftahjónin lifðu það að eiga gullbrúðkaup, þá væri vert að minnast þess með einhverjum hætti. Það hefur sýnt sig að það voru fleirri sömu skoðunar, og það hafa orðið almenn samtök um það meðal sveitunga ykkar, bæði þeirra sem nú eru í Stokkseyrarhreppi, og nokkurra sem fluttir eru í aðrar sveitir, að sýna ykkur ofurlítinn vináttu og viðurkenningarvott við þetta tækifæri. Nú er þessi dagur upprunninn, og það er sem fulltrúar þessa fólks og til þess sjálf að fá að taka í hendina á ykkur, að við, sem erum hér gestir ykkar í dag, erum ~~kom~~komin. Jafnframt færum við ykkur litla gjöf frá sveitungum ykkar, heima og heiman, og er það hlutverk mitt að afhenta ykkur hana hér.

Þegar að því kom að ákveða hvaða hluti skildi gefa, var það nokkuð sjálfsagt um Einar að fallegur stafur mundi fara vel í hendi hans og svara vel til þess ævistarfi og þeirrar þýðingar sem hann hafði fyrir sveitina, manns sem jafn oft hafði verið á gangi og jafnan haft augun opin, hvort ekki væri eitthvað, kindur eða annað, sem hann gæti beint í rétta átt fyrir nágrannana.

Hitt var ekki jafn sjálfgefið hvað skildi gefa Ingunni, en það varð úr að hafa það næla. Og ég held, að hagleiksmanninum, sem gripina gerði, Ríkharði Jónssyni, hafi tekist furðu vel að gera næluna táknræna fyrir lífsstarf Inngunnar. Nælan er skorin í fílabein. Það er konuhönd, er heldur á rós, og er umgjörð úr gulli. Mér þykir sem höndin með rósina og gullumgjörðin tákni Ingunni sjálfa; þá umönnun og hlýju , þá umgjörð er hún var heimili sínu. - Ég afhendi ykkur svo þessa gripi og óska að þið megið njóta þeirra vel og lengi."

Í samsætinu á Stokkseyri, þann 2. júlí sagði ég eftirfarandi: Það er frekar sjaldgæfur viðburður að hægt sé að minnast 50 ára hjúskapar hjóna, og það af þeirri eðlilegu ástæðu að það er sjaldgæft að bæði hjónin lifi svo lengi. Miklu oftar er hitt að annaðhvort hjónanna eða bæði, eru fallin úr leik, nokkru, eða stundum löngu fyrir þann tíma.

Hitt mun þó vera miklu sjaldgæfari viðburður, sem hér á sér stað, að tvenn hjón, sem gift voru í sömu athöfn skuli lifa sitt 50 ára afmæli, lifa það að eiga gullbrúðkaup.

50 ár eru alltaf langur tími, þegar miðað er við mannsæfina, en frá sjónarmiði sögunnar, er jafnvel hin lengsta mannsæfi stutt, svo stutt, að hún verður aðeins sem dropi í því hafi sem mannsæfirnar, hver framm af annari, mynda, og vér köllum ár og aldir.

Þó er það svo að það er ekki sama hvar við grípum viður í sögunni. Það er ekki sama hverja mannsæfina eða hvert 50 ára tímabilið við tökum.

Líf sumra manna hefur meira gildi fyrir samtíð þeirra og eftirkomendur en annarra, sum tímabil sögunnar eru umfangsmeiri og þýðingarmeiri en önnur. Þau ná lengra, marka dýpri og varanlegri spor.

Þannig er það alveg vafalaust að hjón þau, Vigdís Magnúsdóttir og Þorvarður Jónsson - Ingunn Sigurðardóttir og Einar Sigurðsson, sem við erum að heiðra í dag í tilefni af 50 ára hjúskap þeirra, hafa lifað eitt umfangsmesta og þýðingarmesta breytingatímabil sögunnar.

Mér skilst að það hafi ekki verið meitt sérlega bjart hér yfir árið sem þau giftu sig, 1889. Áratugurinn þar á undan eitt hið mesta harðinda tímabil sem sögur geta um. Þá voru engar framfarir byrjaðar út á meðal almennings. Engir vegir, engar brýr, engar túnasléttur, engar áveitur. Yfirleitt ekkert það, sem nú er talið nauðsynlegt og sjálfsagt. En æskan er söm við sig. Hún leggur ótrauð útí lífið og gerir sér von um sigur.

Hjónin þessi, hvorutveggja, hafa verið þátttakendur í hinni mestu framfara öld. Þau hafa séð torfkofana, hvern af öðrum, víkja fyrir laglegum timburbyggingum. Vegina, brýrnar, túnsléttumar og túnræktina, áveiturnar - allt þetta hafa þau séð. Og þau hafa meira en séð. Þau - einmitt þau - eru skapendur hins nýja tíma. Þau hafa verið með í að byggja upp það land er við lítum yfir nú. Þau, hvorutveggja þessi hjón, voru brautryðjendur, sem mörkuðu þá stefnu sem við, sem á eftir komum megum öruggir halda áfram í. Þau snéru sér að því að bæta býlin sín, að bæta jörðina svo að hún geti skilað meira arði, gefið betra og öruggara líf. -

Faðir minn sagði mér að Einar á Tóftum hefði sett sér það markmið,"að trúa á guð, treysta sjálfum sér og, fækka búfunum í túninu."

Ég býst við að sagan sé sönn, að Einar hafi einhverntíman sagt þetta, því allt hans líf bendir í þessa átt. Við vitum að hann tók við túninu þýfðu og skilaði því sléttu. Og hvernig var hægt að byrja búskap á smákoti og hefja þar stór-umbætur öðruvísi en að trúa á guð og treysta sjálfum sér. Eitthvað varð að gefa þá bjartsýni, sem til slíkra hluta þurfti. Ég býst við að það hafi verið svipað um hvorutveggju þessi hjón, að það hafi einmitt verið þetta, trúin á guð og sjálfs-traustið sem hafi verið það akkeri er gaf þeim þá festu og það öryggi er þurfti til að stýra í gegnum þá örðugleika er mættu, sem gaf þeim bjartsýni æskunnar, og þá víðsýni er einkennir þau nú, og kunn er.

Ég er, að eðlilegum hætti, betur kunnugur Tóftta hjónunum. Við erum næstu nágrannar, og frá því, er ég fyrst man eftir, man ég þau.

Einar á Tóftum hefur jafnan þótt sérkennilegur maður, og hann er það. Samhliða þeirri hörðu lífsbaráttu er hann, sem einyrki með stóran barnahóp háði á lítilli jörð, var hann svo mikill fróðleiksmaður að langt ber af um aðra samtíðarmenn. Hann las mikið og minnið var öruggt, svo að hann hafði jafnan á reiðum höndum fróðleik er hann gat miðlað af, og lét þá njóta góðs af er skilning höfðu á. En hann fór ekki alltaf troðnar götur, og gátu því ekki allir átt samleið með honum.

Einar er skáld í hugsun. Hann hefur ferðast mikið og jafnan haft augun opin fyrir náttúrufegurð, sér stór sýnir og dregur skarpar ályktanir. Enginn - bókstaflega enginn, hefur brugðið upp fyrir mér jafn stórum og glæsilegum myndum af náttúrufegurð landsins, bæði mjúkum litum og tónum og stórhrikalegu umhverfi. Mér er kunnugt um að á þessu sviði er hann alltaf að þroskast. Það eru ekki mörg ár síðan hann sagði við mig eftir að hafalýst fyrir mér áhrifum, sem hann varð fyrir á tilteknum stað: "Ég hafði farið þarna áður, en þetta sér maður ekki á meðan maður stendur í því harðasta."

En þekktastur er Einar fyrir það hvað glöggur hann er á fé. Með smalaprikið á hendi og í réttum, þar var hann hin lifandi markaskrá, vissi deili á mörkum milli Þjórsár og Hvítár a.m.k., og var jafnan á varðbergi um að beina fé í rétta átt.

Ingunn á Tóftum hefur minna farið að heiman en Einar, en þeir, sem eru svo lánsamir að hafa kynnst henni, hljóta að verða snortnir af göfugmennsku hennar, ljúflyndi og glaðlyndi.

Hún var hin milda hönd heimilisins, sem allt bætti hlúði að öllum og græddi sárin. Mitt í fátækt sinni var hún svo rík, átti svo mikið sálarþrek, að hún brosti með öðru auganu þegar tár hrundi úr hinu. Og af brauði sínu gat hún miðlað þeim, sem voru enn fátækari en hún.

Ég tel að í sameiningu hafi þessi hjón skilað betra dagsverki en almennt gerist, við sambærilegar kringumstæður. Ég vil aðeins benda á það að ala upp 8 börn á lítilli jörð, bæta jörðina og safna verulegum andlegum verðmætum; þetta er meira og betra dagsverk en almennt gerist.

Það er til að sýna lítinn vott þess að við þökkum og metum starf ykkar að við komum hér saman í dag. Ég færi ykkur mínar og sveitunganna bestu þakkir, og óska, að faðirinn mikli gefi ykkur milt og bjart æfikvöld, en umfram allt að eftirkomendur ykkar megi í verðugri minningu, halda sömu braut og þið. Braut ræktunar lýðs og lands, í trúnni á guð.